

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის
ეკონომიკურ მეცნიერებათა კომისია
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტი
თსუ პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის ინსტიტუტი

VI ეროვნული სამეცნიერო
კონფერენცია

“მსოფლიო წესრიგის ტრანსფორმაცია და ეკონომიკური უსაფრთხოება:
საქართველოს ძირითადი გამოწვევები და შესაძლებლობები”

კონფერენცია ეძღვნება

საქართველოს ეკონომისტის დღეს

ქუთაისი Kutaisi

2024

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში 2024 წლის 13 სექტემბერს
გამართულ VI ეროვნულ სამეცნიერო კონფერენციაზე წაკითხული
მოხსენებების მასალები

**Materials of reports read at the 6th National Scientific Conference held at
Akaki Tsereteli State University on September 13, 2024**

სამეცნიერო-სარედაქციო კოლეგია: ვლადიმერ პაპავა (მთავარი რედაქტორი) ნანა შონია (მთავარი რედაქტორის მოადგილე), რამაზ აბესაძე, გივი ბედიაშვილი, ბადრი გეჩბაია, აკაკი ბაკურაძე, მურმან კვარაცხელია, ხათუნა შალამბერიძე (პასუხისმგებელი მდივანი), ავთანდილ სილაგაძე, გიორგი დალანიძე, ნიკოლოზ ჩიხლაძე, ვახტანგ ჭარაია, მიხეილ ჯიბუტი

Scientific-editorial Board: Vladimir Papava (chief editor) Nana Shonia (deputy chief editor), Ramaz Abesadze, Givi Bedianashvili, Vakhtang Charaia, Badri Gechbaya, Murman Kvaratskhelia, Khatuna Shalamberidze (corresponding secretary), Avtandil Silagadze, Giorgi Gaganidze, Nikoloz Chikhladze. Mikhail Jibuti

რეცენზენტები: პროფ. მ. კვარაცხელია

პროფ. ნ. ჩიხლაძე

Reviewers: Prof. M. Kvaratskhelia

Prof. N. Chikhladze

© აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

© Akaki Tsereteli State University

ISBN 978-99940-52-18-9

სარჩევი

ვლადიმერ პაპავა - ძვირფასო კოლეგებო, ეკონომისტებო და ეკონომიკური პროფილის სტუდენტებო!.....	10
პლენარული სექცია	11
ვლადიმერ პაპავა - მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის შესაძლო ცვლილებები გლობალიზაციის ტრანსფორმაციის პირობებში და „შუა დერეფანი“	12
Vladimer Papava - Possible Changes in the World Economic Order with the Transformation of Globalization and the “Middle Corridor”.....	27
პირველი სექცია	28
იოსებ არჩვაძე - ეკონომიკური დისკომფორტის ინდექსი: არსი და გამოყენების არეალი.....	29
Joseph Archvadze - Index of Economic Discomfort: Essence and area of application.....	37
გულნაზ ერქომაიშვილი - მწვანე წყალბადის როლი ენერგეტიკული უსაფრთხოების გაძლიერებაში და მისი წარმოებისათვის ინფრასტრუქტურის შექმნის ტენდენციები საქართველოში.....	38
Gulnaz Erkomaishvili - The role of green hydrogen in strengthening energy security and trends in building the infrastructure for its production in Georgia	44
თამაზი გამსახურდია - ქვეყნის წინაშე არსებული ზოგიერთი პრობლემების გადაჭრის ასპექტები	45
Tamaz Gamsakhurdia - Aspects of solving some of the problems facing the country.....	58
ხათუნა თოდუა - მდგრადი განვითარების სოციალური იმპერატივები და საქართველო	59
Khatuna Todua - Social imperatives of sustainable development and Georgia	65
მეორე სექცია	66
გივი ბედიანაშვილი, გიორგი კოხრეიძე, ნინო მიქელაძე - გლობალური მდგრადი კონკურენტუნარიანობის და ეკონომიკური უსაფრთხოების ეკონომიკური პოლიტიკა: მაკროასპექტი.....	67
Givi Bedianashvili, Giorgi Kokhreidze, Nino Mikeladze - Economic Policy for Global Sustainable Competitiveness and Economic Security: A Macro Aspect	81
ნაზირა კაკულია, მანანა ლობჯანიძე - ეკონომიკის მდგრადი განვითარება და ცირკულარული ეკონომიკის ბიზნეს მოდელები: თანამედროვე გამოწვევები მსოფლიოსა და საქართველოში.....	82
Nazira Kakulia, Manana Lobzhanidze - Sustainable development of the economy and business models of the circular economy: Modern challenges in the world and in Georgia	91
მურმან ცარციძე, იზოლდა გაბადაძე, შოთა გაბადაძე - შრომის ბაზარი და სოციალურ-შრომითი ურთიერთობების განვითარების თავისებურებანი საქართველოში, ციფრული ტრანსფორმაციის პირობებში	92

**მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის შესაძლო ცვლილებები
გლობალიზაციის ტრანსფორმაციის პირობებში
და „შუა დერეფანი“**

ვლადიმერ პაპავა

*აკადემიკოსი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის
აკადემიკოს-მდივანი, ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის პროფესორი, პაატა გუგუშვილის სახელობის ეკონომიკის
ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი*

***ანოტაცია.** სტატიაში განხილულია მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის ცვლილებების თავისებურებები, რომლებიც უმთავრესად განპირობებულია გლობალიზაციის ტრანსფორმაციით. ნაჩვენებია, რომ COVID-19-ის პანდემიამ დაასრულა ჰიპერგლობალიზაცია, რომელიც ჩაანაცვლა ტურბულენტურმა გლობალიზაციამ, რომელიც რუსეთის მიერ უკარინაში დაწყებულმა ომმა და დასავლეთის მიერ რუსეთის წინააღმდეგ შემოღებულმა ეკონომიკურმა სანქციებმა შეცვალა კონფრონტაციული გლობალიზაციით. სავარაუდოდ, კონფრონტაციულ გლობალიზაციას ჩაანაცვლებს გლობალიზაცია ეკონომიკური უსაფრთხოებით. ამ შემთხვევაში, მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის მომავალი კონტურები დაეფუძნება ისეთ კონფიგურაციას, როცა შეიქმნება მრავალპოლუსიანი სისტემა, რომელშიც არც ერთ ქვეყანას არ ექნება ჰეგემონიური მდგომარეობა. სტატიაში ასევე განხილულია საქართველოსთვის ე.წ. „შუა დერეფნის“ მნიშვნელობა, რომელიც წარმოადგენს ჩინური პროექტი „ერთი გზა, ერთი სარტყელის“ ერთ-ერთ დერეფანს, და რომელიც გაივლის აზერბაიჯანსა და საქართველოზე. გამოკვეთილია „შუა დერეფნის“ ამოქმედების როგორც მომხრე, ისე მოწინააღმდეგე ქვეყნები.*

***საკვანძო სიტყვები:** მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგი, ჰიპერგლობალიზაცია, ტურბულენტური გლობალიზაცია, კონფრონტაციული გლობალიზაცია, „შუა დერეფანი“.*

შესავალი

თანამედროვე მსოფლიო განიცდის არანახულ ცვლილებებს, რასაც ჯერ კიდევ 2020 წლიდან მოყოლებული COVID-19-ის პანდემიამ ჩაუყარა საფუძველი (Papava, 2020a). 2022 წლის 24 თებრევალს რუსეთის მიერ უკრაინაში დაწყებულმა ომმა და ამის საწინააღმდეგოდ რუსეთისათვის დასავლეთის მიერ დაწესებულმა ეკონომიკურმა სანქციებმა მსოფლიოში მიმდინარე ცვლილებების პროცესი კიდევ უფრო გააღრმავა (Papava, 2022c, 2022d).

ასეთ ვითარებაში მსოფლიო წესრიგი, როგორც საერთაშორისო ნორმატიული სისტემა, რომელიც ეყრდნობა მსოფლიოში არსებულ ძალთა თანაფარდობას და რომელმაც უნდა დაარეგულიროს საერთაშორისო ურთიერთობები, არსებით ტრანსფორმაციას დექვემდებარა (მაგალითად, Gabriel, Hüther, 2022; Hosoya, Kundnani, eds., 2024; Sorge, 2023). როგორც ცნობილია, იმ მსოფილო წესრიგის ჩამოყალიბებაში, რომელიც ძირითადად პირველი და, განსაკუთრებით, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, ასევე საბჭოთა კავშირის დაშლის შედეგად წარმოიქმნა, აშშ-ს გადამწყვეტი როლი ჰქონდა (მაგალითად, Gabriel, Hüther, 2022). მიუხედავად ამისა, დღეს „ახალი ეკონომიკური მსოფლიო წესრიგის“ ჩამოყალიბების მოთხოვნით თავად აშშ-ის პრეზიდენტი ჯო ბაიდენი გამოდის (Bade, 2023). ცალკე აღნიშვნის ღირსია რუსეთის და ჩრდილოეთ კორეის მცდელობა არსებული მსოფლიო წესრიგის ნგრევის საფუძველზე შექმნან მისი ალტერნატივა (Feffer, 2024).

გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ მსოფლიო წესრიგის, როგორც ასეთის, „უკან“ გლობალიზაცია დგას (მაგალითად, Amadi, 2020; Ardalan, 2012; Dimitrijević, Vučić, 2016; Ebo, Yimini, 2022), რომლის ხასიათიც არსებითად განსაზღვრავს ამ წესრიგის თავისებურებებს. შესაბამისად, იმის გასარკვევად, თუ როგორ ტრანსფორმაციას განიცდის თანამედროვე მსოფლიო წესრიგი აუცილებელია იმის გაანალიზება, თუ, როგორ იცვლება გლობალიზაცია COVID-19-ის პანდემიისა და მსოფლიოში მიმდინარე საომარი მოქმედებების ფონზე. აქედან გამომდინარე კი შესაძლებელი იქნება გამოიკვეთოს ის ძირითადი გამოწვევები, რომელთა წინაშეც საქართველოს ეკონომიკა დგას.

გლობალიზაციის ტრანსფორმაცია და მსოფლიო წესრიგის შესაძლო ცვლილებები

ფაქტია, რომ COVID-19-ის პანდემიამ უშუალო ზეგავლენა მოახდინა მსოფლიო ეკონომიკურ წესრიგზე (მაგალითად, CIIS, n.d.; Dynkin, Telegin, 2021; Huang, 2021). არანაკლებ ზეგავლენას მსოფლიო ეკონომიკურ წესრიგზე ახდენენ ზოგადად ომები

(მაგალითად, Ekman et al., eds., 2024), და, მათ შორის, რუსეთის ომი უკრაინაში (მაგალითად, Flockhart, 2023; Gottlieb, 2023; Lehne, 2023), ასევე ისრაელ-ჰამასის ომი (მაგალითად, Lau, 2023). სამართლიანობა მოითხოვს აღინიშნოს, რომ ლიბერალური მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის „ჩამოშლის“ პირველი სიმპტომები ჯერ კიდევ პანდემიამდე გამოიკვეთა (მაგალითად, Draghi, 2024), რომ არაფერი ვთქვათ რუსეთის ომზე უკრაინაში და, მით უფრო, ისრაელ-ჰამასის ომის დაწყებაზე. კერძოდ, 2016 წელს განხორციელდა ბრექსიტი, როცა დიდი ბრიტანეთი ევროკავშირიდან გავიდა, 2017 წელს კატალონიაში ჩატარდა ესპანეთიდან გამოყოფის რეფერენდუმი, ხოლო 2018, 2020 და 2021 წლებში კი მსაგვსი რეფერენდუმები საფრანგეთის ახალ კალედონიაშიც ჩატარდა, აშშ-ის პრეზიდენტმა დონალდ ტრამპმა კი საფუძველი ჩუყარა აშშ-ჩინეთის ეკონომიკურ დაპირისპირებას, რომელიც აშშ-ში ჯო ბაიდენის პრეზიდენტობის დროს კიდევ უფრო გამძაფრდა (მაგალითად, Amadi, 2020).

ხსენებულიდან გამომდინარე, აუცილებელია იმის გაანალიზება, თუ როგორ „ითარგმნება“ გლობალიზაციის „ენაზე“ მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგში მიმდინარე ცვლილებები.

COVID-19-ის პანდემიის დაწყება აშკარად მოულოდნელი იყო, ხოლო კორონავირუსის გავრცელების შეზღუდვაში მედიცინა იმდენად უსუსური აღმოჩნდა, რომ ეროვნულ მთავრობებს სხვა გზა არ დარჩა გარდა იმისა, რომ ეკონომიკის ცალკეული დარგების ფუნქციონირება შეეჩერებინა. ეს კი მიწოდების გლობალური ჯაჭვების წყვეტას მოასწავებდა (მაგალითად, Rickards, 2022). პანდემიის საწყის ეტაპზე საეთაშორისო ორგანიზაციების დაბნეულობის გამო ცალკეული ქვეყნები COVID-19-ის პანდემიის უარყოფითი შედეგების შესამსუბუქებლად მხოლოდ და მხოლოდ საკუთარი რისკის ფასად იღებდნენ გადაწყვეტილებებს, რამაც შექმნა იმის განცდა, რომ ახალ მასშტაბურ პროცესს - დეგლობალიზაციას ჩაეყარა საფუძველი, რომელიც საბოლოო ჯამში იზოლაციონიზმში უნდა გადაზრდილიყო (მაგალითად, Derviş, Strauss, 2020).

მსოფლიოს წამყვანი ეკონომისტებისთვის თავიდანვე აშკარა იყო, რომ გლობალური ხასიათის მქონე პანდემიის დაძლევა გლობალიზაციის უარყოფით და, მით უფრო, იზოლაციონიზმის დამკვიდრებით შეუძლებელი იქნებოდა (მაგალითად, Stiglitz, 2020). ამასთან ერთად, იმასაც უნდა გაესვას ხაზი, რომ პოსტპანდემიური ეკონომიკური განვითარება დეგლობალიზაციის პირობებში, რომ არაფერი ვთქვათ იზოლაციონიზმზე, პრაქტიკულად შეუძლებელი იქნებოდა (მაგალითად, Fung, 2020).

ხაზგასასმელია, რომ გლობალიზაციის დასრულება პრინციპულადაა შეუძლებელი, რაზეც ყველაზე ნათლად არალეგალური გლობალური ეკონომიკის (მაგალითად, ნარკობიზნესი, იარაღით არალეგალური ვაჭრობა და სხვ.) მდგრადობა

მეტყველებს. მართლაც, მიუხედავად იმისა, რომ არაერთი ათეული წელია, რაც არალეგალურ გლობალურ ეკონომიკას ებრძვიან ეროვნული მთავრობები და საერთაშორისო ორგანიზაციებიც (რომელთა შორის, განსაკუთრებით, ინტერპოლია გამოსაყოფი), ის პრაქტიკულად „დაუმარცხებელია“ (Papava, 2022b). როგორც ფაქტები ცხადყოფენ, სამწუხაროდ, სწორედ არალეგალური გლობალური ეკონომიკა არის დასავლეთის მიერ რუსეთის წინააღმდეგ დაწესებული სანქციების გვერდის ავლაში მისი მთავარი „მოკავშირე“ (Papava, 2023). მართლაც, დასავლეთის კომპანიები ამ სანქციების მიუხედავად მაინც ახერხებენ რუსეთთან (ასევე შიგ რუსეთშიც კი) მეტ-ნაკლები წარმატებით ბიზნესის გაგრძელებას (მაგალითად, Atasuntsev, 2023; Berman, 2023; Deen, 2023; Euronews, 2023; Feldstein, 2024; Race, 2024; Rajoli, 2024; Ruehl, 2022).

თუ, გლობალიზაცია შეუქცევადი პროცესია, ხოლო დეგლობალიზაცია კი, როგორც ასეთი, მოჩვენებითია (Papava, 2021), მაშინ დასადგენია, თუ რასთან გვაქვს საქმე. კერძოდ, აუცილებელია იმის გარკვევა, თუ რა ტრანსფორმაციულ ცვლილებებს განიცდის გლობალიზაცია.

COVID-19-ის პანდემიის დაწყებამდე გლობალიზაცია, მისი განსაკუთრებული მასშტაბურობიდან გამომდინარე კვალიფიცირებული იყო, როგორც *ჰიპერგლობალიზაცია* (Rodrik, 2011). ამ უკანასკნელის ქვეშ, უწინარეს ყოვლისა, ეკონომიკური გლობალიზაციის საკმაოდ მაღალი დონე იგულისხმებოდა. იმავდროულად, აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ COVID-19-ის პანდემიამ ცხადყო, რომ პოლიტიკური გლობალიზაციის დონე აშკარად ჩამორჩა ეკონომიკური გლობალიზაციის დონეს (Kotodko, 2022), რის გამოც, როგორც ეს ზემოთ უკვე აღინიშნა, კორონავირუსის გავრცელებას ეროვნული მთავრობები დამოუკიდებლად ებრძოდნენ, მაშინ, როცა საერთაშორისო ორგანიზაციები, და, უწინარეს ყოვლისა, ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია, განსაკუთრებით პანდემიის საწყის ეტაპზე დაბნეულობის გამო უსუსურად გამოიყურებოდნენ. მაშასადამე, COVID-19-ის პანდემიის დაწყებამ განაპირობა არა გლობალიზაციის, არამედ ჰიპერგლობალიზაციის დასრულება, უფრო ზუსტად კი მისი *ტურბულენტურ გლობალიზაციაში* (Papava, 2022e) გადაზრდის პროცესი განაპირობა. ფაქტია, რომ ტურბულენტურმა გლობალიზაციამ ჰიპერგლობალიზაციის თანდათანობით ჩანაცვლება „დაიწყო“ მაშინ, როცა ლიბერალური მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის „ჩამოშლის“ ზემოხსენებული პირველი სიმპტომები გამოიკვეთა (მაგალითად, Carr, ed., 2021; O'Rourke, 2019; Woodward, 2017).

რუსეთის მიერ უკრაინაში ომის დაწყებას და ამის გამო დასავლეთის მიერ რუსეთის მიმართ ეკონომიკური სანქციების დაწესებამ (BBC, 2024) მსოფლიო ეკონომიკის არქიტექტურა არსებითად შეცვალა, როცა ქვეყნები სამ ჯგუფად - ამ

სანქციების შემომღებად, რუსეთის მხარდამჭერებად და ნეიტრალურ სახელწიფოებად დაიყო (Papava, 2022d). შედეგად, გლობალურმა ეკონომიკამ კონფრონტაციული ხასიათი შეიძინა, ანუ ტურბულენტური გლობალიზაცია *კონფრონტაციულმა გლობალიზაციამ* ჩაანაცვლა (Papava, 2022e).

ამკარაა, რომ პანდემიის დაწყებამ არა დეგლობალიზაციას შეუწყო ხელი, არამედ იმ პროცესს, რომელიც უმჯობესია ფსევდოდეგლობალიზაციად იქნას შეფასებული (Papava, 2021).

დეგლობალიზაციის კონტექსტშიც კი ეკონომისტებმა დაიწყეს იმის გაანალიზება, თუ მომავალი გლობალიზაცია როგორი უნდა ყოფილიყო. უკეთესის მოლოდინში აღინიშნა, რომ მსოფლიო დადგებოდა გლობალიზაციის უფრო მაღალი და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებული დონის ახალი „ტალღის“ წინაშე (El-Erian, 2020), ან „უკეთესი გლობალიზაციის“ (Rodrik, 2022a) წინაშე. აქვე იმასაც უნდა გაესვას ხაზი, რომ „გლობალიზაციის ახალი ტალღის“ ან „უკეთესი გლობალიზაციის“ შინაარსობრივი მხარე ამ ფრაზების ავტორების მხრიდან, სამწუხაროდ, განმარტებული არ არის.

ხსენებული „უკეთესი გლობალიზაციის“ არსის გააზრებისთვის აუცილებელია განხილულ იქნას ის ძირითადი პრობლემები, რომელთა აქტუალურობის ზრდას ჯერ პანდემიამ, შემდეგ კი რუსეთის ომმა უკრაინაში და დასავლეთის მიერ რუსეთის წინააღმდეგ ეკონომიკური სანქციების შემოღებამ შეუწყო ხელი. როგორც მოსალოდნელი იყო ყველა ამ ხსენებულმა მოვლენებმა ძალზედ გაამწვავა ზოგადად უსაფრთხოებასთან (Myerson, 2020), ისე, კერძოდ, ენერგეტიკულ (UN, 2021) და სასურსათო უსაფრთხოებასთან (Blair, Kalibata, 2020) დაკავშირებული საკითხები.

სამწუხაროდ, არც თეორიულადაც და არც პრაქტიკულად, სულაც არ არის გამორიცხული გლობალური მასშტაბის მქონე ახალი პანდემიების წარმოქმნა, ისევე როგორც პერიოდულად ქვეყნებს შორის ომების წარმოებაც. თანამედროვე გამოცდილებიდან გამომდინარე კი შეიძლება დავასკვნათ, რომ ეკონომიკური უსაფრთხოების საკითხები მსოფლიოში სულ უფრო მეტ სიმწვავეს შეიძენს. მაშასადამე, დიდი ალბათობით ხსენებული „უკეთესი გლობალიზაცია“ უნდა იყოს *გლობალიზაცია ეკონომიკური უსაფრთხოების გათვალისწინებით* (Papava, 2022a). ის დღეს არსებულ კონფრონტაციულ გლობალიზაციას ჩაანაცვლებს. ჩვენი აზრით, გლობალიზაცია ეკონომიკური უსაფრთხოების გათვალისწინებით ეკონომიკური ნაციონალიზმის თანამედროვე გაგებას დაედო საფუძვლად (Rodrik, 2023).

ეკონომიკური უსაფრთხოების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი გამოწვევა მიწოდების უფრო მდგრადი გლობალური ჯაჭვების ფორმირებაა (მაგალითად, Marin, 2021; Zeihan, 2022). ამ მიზნით განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენენ „რემორინგი“, ან

„ონშორინგი“ (საწარმოების სხვადასხვა ქვეყნიდან რეპატრაცია), „ნიაშორინგი“ (საწარმოების შორეული ქვეყნებიდან მეზობელ ქვეყნებში გადატანა), „ფრენდშორინგი“ და „ელაიშორინგი“ (საწარმოების შორეული ქვეყნებიდან იმ ქვეყნებში გადატანა, რომლებიც მეგობრულად არიან განწყობილი და მსგავს ფასეულობებს იზიარებენ) (Kessler, 2022). აშკარაა, რომ საწარმოების ლოკაციის შეცვლა, რაც უსაფრთხოების და არა მომგებიანობის მოსაზრებებიდან გამომდინარე, სხვა თანაბარ პირობებში, ფაქტობრივად ეწინააღმდეგება თავისუფალი ვაჭრობის პრინციპებს (Rajan, 2022; Zeihan, 2022), და უეჭველად გამოიწვევს წარმოების ხარჯების ზრდას. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ამგვარი ნაბიჯები ხელს უწყობს მსოფლიო ეკონომიკის ფრაგმენტაციას (Badré, Tiberghien, 2024; Brandon, 2024), გლობალიზაციის ფორმატში რეგიონალიზაციის კომპონენტის გაძლიერებას (O’Neil, 2022). იმავედროულად, ნათელია, რომ საწარმოების ლოკაციის ხსენებული შეცვლა მიწოდების გლობალური ჯაჭვების მდგრადობის ამაღლებითაა ნაკარნახევი (Krugman, 2024).

მაშასადამე, შეიძლება ითქვას, რომ ჯერ კონფრონტაციული გლობალიზაციის და შემდეგ კი უკვე ეკონომიკურ უსაფრთხოებაზე აგებული გლობალიზაციის პირობებში დიდი ალბათობით უნდა ჩამოყალიბდეს მრავალპოლუსიანი მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგი, სადაც გლობალური სამხრეთის განსაკუთრებული მნიშვნელობა საკმაოდ რელიეფურად გამოიკვეთება (მაგალითად, Artner, Yin, 2023; Darnal et al., 2023; Davies, 2024; Nair, 2022). ვარაუდი იმის შესახებ, რომ აშშ-ის ლიდერობას მსოფლიო ეკონომიკურ წესრიგში ჩინეთი ჩაანაცვლებს, უახლოეს მომავალში ნაკლებად სავარაუდოა (მაგალითად, Dams, Veldkamp, 2024; Gottlieb, 2023). საყურადღებოა, რომ იგივე შეიძლება ითქვას BRICS-ზეც. მართალია, მისი ხვედრი წილი მსოფლიო ეკონომიკაში ბოლო წლებში კი იზრდება (კერძოდ, თუ 1994 წელს „დიდი შვიდეულის“ ქვეყნების (აშშ, დიდი ბრიტანეთი, გერმანია, იაპონია, იტალია, კანადა და საფრანგეთი) წილი მსოფლიო წარმოებაში იყო დომინანტური, რადგან 45%-ზე მეტს შეადგენდა, ხოლო BRICS-ის ქვეყნების (ბრაზილია, რუსეთი, ინდოეთი, ჩინეთი, სამხრეთი აფრიკა, ეგვიპტე, ეთიოპია, ირანი და არაბთა გაერთიანებული საამიროები) წილი მხოლოდ 19%-მდე იყო, 2023 წელს პირველის წილი 29%-ს მცირედით აღემატებოდა, ხოლო მეორის წილი კი 35%-ზე მეტი გახდა) (Sachs, 2024), მაგრამ BRICS-ი დასავლეთს მთელი რიგი მიმართულებებით მაინც ჩამორჩება დასავლეთს (Collins, 2024). აქვე ისიცაა გასათვალისწინებელი, რომ მას შემდეგ, რაც რუსეთს უკრაინაში ომისათვის დასავლეთმა ეკონომიკური სანქციები დაუწესა, ნავთობი არა მარტო ამერიკულ დოლარებში იყიდება, არამედ ბევრ სხვა ვალუტაშიც,

რაც აშკარად მიგვანიშნებს იმაზე, რომ ნავთობის ბაზარი მარავალ პოლუსიანი იქნება (Moti, 2024).

შეიძლება დიდი ალბათობით ვივარაუდოთ, რომ ე.წ. „ახალ“ მსოფლიო ეკონომიკურ წესრიგში ჰეგემონი ქვეყანა აღარ იქნება (მაგალითად, Artner, Yin, 2023; Khojayan, 2022; Sachs, 2024).

„შუა დერეფნის“ სირთულეები და პერსპექტივები

სანამ 2022 წლის 24 თებერვალს რუსეთი უკრაინაში ომს დაიწყებდა ცენტრალური აზიის ქვეყნები და ჩინეთი ევროპას რუსეთზე გამავალი სატრანსპორტო დერეფნით უკავშირდებოდა. ამ ომის დაწყების შემდეგ და ამის გამო რუსეთის წინააღმდეგ დასავლეთის მიერ დაწესებულმა ეკონომიკურმა სანქციებმა რუსეთზე გამავალი ხსენებული სატრანსპორტო დერეფნის დაბლოკვა გამოიწვია. შედეგად, ე.წ. „შუა დერეფნის“ პროექტის ამოქმედების აუცილებლობა გააქტიურდა, რომლის საშუალებითაც აზიისა და ევროპის დაკავშირება საქართველოსა და აზერბაიჯანზე გამავალი დერეფნის გამოყენებით განხორციელდება (მაგალითად, Ismailov, Papava, 2018; Kipiani, 2023).

როგორც ცნობილია, „შუა დერეფანი“ არის გლობალური ხასიათის მქონე ჩინური პროექტის „ერთი გზა, ერთი სარტყელის“ (მაგალითად, Charaia, Papava, 2017) ერთ-ერთი დერეფანია. სწორედ, „შუა დერეფნის“ გამოყენებით არის შესაძლებელი რომ ჩინეთი და ცენტრალური აზიის ქვეყნები ევროპას დაუკავშირდეს. მაშასადამე, „შუა დერეფანი“ შეიძლება განხილულ იქნას იმ სატრანსპორტო დერეფნის ალტერნატივად, რომელიც რუსეთზე გადიოდა და ამ ეტაპზე, როგორც ითქვა, რუსეთის მიერ უკრაინაში ომისა და რუსეთისადმი დაწესებული ეკონომიკური სანქციების გამო დაბლოკილია.

„შუა დერეფანთან“ დაკავშირებით მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის ტრანსფორმაციის პირობებში მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების, ე.წ. გლობალური „მოთამაშეების“ დამოკიდებულება არაერთმნიშვნელოვანია (მაგალითად, Maisaia, 2024).

აშკარაა, რომ ის ქვეყნები, რომლებიც მონაწილეობენ „შუა დერეფანის“ პროექტში, მისი ამოქმედებით უშუალოდ არიან დაინერესებულნი. კერძოდ, საუბარია ჩინეთზე, ცენტრალური აზიის ქვეყნებზე, აზერბაიჯანზე, საქართველოზე, თურქეთსა და ევროკავშირის სამხრეთ-აღმოსავლეთში მდებარე ქვეყნებზე.

ასევე აშკარაა, რომ „შუა დერეფანის“ პროექტის ამოქმედების უშუალო მოწინააღმდეგეა რუსეთი (Papava, 2017), რადგანაც მას უკრაინაში ომის დასრულების შემდეგ ძალიან გაუჭირდება მის ტერიტორიაზე გამავალი დერეფნის კვლავ ამოქმედება.

ომის გამო, რომ აშშ-სა და ჩინეთს შორის მიმდინარეობს სავაჭრო და სავალუტო დაპირისპირება (მაგალითად, Rodrik, 2022b; Woodward, 2017), ვაშინგტონი არ არის დაინტერესებული „შუა დერეფნის“ პროექტის რეალიზაციით, რადგანაც ეს ჩინეთსა და ევროპას შორის სავაჭრო-ეკონომიკური კავშირების გააქტიურებას გამოიწვევს. სწორედ ამ მიზნით, აშშ ცდილობს ჩინეთის საპირწონედ გაემლიერებინა ინდოეთი და ამ მიზნით შეიმუშავა კიდევ ინდოეთის სამხრეთ ევროპასთან დამაკავშირებელი დერეფნის პროექტი, რომელმაც ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებზე უნდა გაიაროს (მაგალითად, Rizzi, 2024). ამ დერეფანს კი არავითარი შეხება არ ექნება საქართველოსთან. საყურადღებოა, რომ ბოლო პერიოდში აშშ-სა და ინდოეთს შორის ურთიერთობა გართულებულია, რადგანაც ინდოეთი დასავლეთის მიერ დაწესებული ეკონომიკური სანქციების მიუხედავად აგრძელებს რუსეთთან თანამშრომლობას, და BRICS-ის ფორმატშიც ახერხებს კონსტრუქციული ურთიერთობის შენარჩუნებას არა მარტო რუსეთთან, არამედ ჩინეთთანაც (Cunningham, 2024).

აქედან გამომდინარე საქართველოს დაჭირდება სერიოზული ძალისხმევა, რომ შეინარჩუნოს და გაარღმავოს სამხედრო-პოლიტიკური თანამშრომლობა აშშ-თან და განავითაროს ეკონომიკური თანამშრომლობა ჩინეთთან. ეს ამოცანა ნამდვილად არ არის მარტივი, თუმცა მისი განხორციელება, ჩვენი ღრმა რწმენით, მაინც შესაძლებელია.

დასკვნა

რუსეთის მიერ უკრაინაში დაწყებულმა ომმა და მის კვალობაზე რუსეთის წინააღმდეგ დასავლეთის მიერ დაწესებულმა ეკონომიკურმა სანქციებმა პროვოცირება გაუკეთეს მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის ცვლილების პროცესს, რომლის საფუძველსაც გლობალიზაციის ტრანსფორმაცია წარმოადგენს.

COVID-19-ის პანდემიამ განაპირობა ის, რომ ჰიპერგლობალიზაცია ჩაანაცვლა ტურბულენტურმა გლობალიზაციამ. დასავლეთის მიერ რუსეთის წინააღმდეგ მიღებულმა ეკონომიკურმა სანქციებმა კი ტურბულენტური გლობალიზაციის კონფორმტაციულ გლობალიზაციაში გადაზარდას შეუწყო ხელი.

სავარაუდოდ ტურბულენტურ გლობალიზაციას ჩაანაცვლებს გლობალიზაცია ეკონომიკური უსაფრთხოებით, რაც გახდება იმის საფუძველი, რომ ახალი მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგი მრავალპოლუსიანი გახდება.

რუსეთის ომმა უკრაინაში, და რუსეთის წინააღმდეგ დასავლეთის მიერ შემოღებულმა ეკონომიკურმა სანქციებმა ხელი შეუწყო „შუა დერეფნის“ პროექტის გააქტიურებას, რომლითაც ჩინეთი და ცენტრალური აზიის ქვეყნები ევროპას დაუკავშირდება.

გამოიკვეთა „შუა დერეფნის“ პროექტის მომხრეები და მოწინააღმდეგეებიც. საქართველოსთვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა ექნება დააბალანსოს მათი ინტერესები ისე, რომ ამან საქართველოს არ შეუშალოს ხელი სასიციცხლო ინტერესების გატარებაში.

გამოყენებული ლიტერატურა

- Amadi L. 2020. “Globalization and the Changing Liberal International Order: A Review of the Literature.” *Research in Globalization*, Vol. 2, December, <<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2590051X20300046>>.
- Ardalan K. 2012. “Globalization and World Order: Four Paradigmatic Views.” *Journal of Globalization Studies*, Vol. 3, No. 1, <https://www.sociostudies.org/journal/files/jogs/2012_1/039-054.pdf>.
- Artner A., Yin Z. 2023. “Towards a Non-Hegemonic World Order – Emancipation and the Political Agency of the Global South in a Changing World Order.” *Third World Quarterly*, Vol. 44, No. 10, <<https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/01436597.2023.2251422?needAccess=true>>.
- Atasuntsev A. 2023. “A Loophole in the Sanctions.” *Verstka*, August 9, <<https://verstka.media/a-loophole-in-the-sanctions-sanctioned-goods-of-almost-all-types-worth-billions-of-dollars-are-imported-into-russia>>.
- Bade G. 2023. “Joe Biden Wants a ‘New Economic World Order.’ It’s Never Looked More Disordered.” *Politico*, May 25, <<https://www.politico.com/news/2023/05/25/joe-bidens-economy-trade-china-00096781>>.
- BBC. 2024. “What Are the Sanctions on Russia and Have They Affected Its Economy?” *BBC*, February 23, <<https://www.bbc.com/news/world-europe-60125659>>.
- Badré B., Tiberghien Y. 2024. “The Global Economy Is More Vulnerable Than It Seems.” *Project Syndicate*, May 20, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/five-factors->

[driving-global-economic-fragmentation-by-bertrand-badre-and-yves-tiberghien-1-2024-05?utm_source=Project+Syndicate+Newsletter&utm_campaign=e94676e5af-sunday+newsletter+05+26+2024&utm_medium=email&utm_term=0_73bad5b7d8-e94676e5af-93567601&mc_cid=e94676e5af&mc_eid=e9fb6cbcc0](https://thehill.com/opinion/international/3835419-western-business-is-still-sustaining-russias-war/?fbclid=IwAR3RxedQEewOrlkDaoT7QB7N7cbfN5z-gQnaM2-OhOIhhllayQN8fQsbA)>.

Berman I. 2023. “Western Business Is Still Sustaining Russia’s War.” *The Hill*, January 30, <[https://thehill-com.cdn.ampproject.org/c/s/thehill.com/opinion/international/3835419-western-business-is-still-sustaining-russias-war/amp/?fbclid=IwAR3RxedQEewOrlkDaoT7QB7N7cbfN5z-gQnaM2-OhOIhhllayQN8fQsbA](https://thehill.com/opinion/international/3835419-western-business-is-still-sustaining-russias-war/?fbclid=IwAR3RxedQEewOrlkDaoT7QB7N7cbfN5z-gQnaM2-OhOIhhllayQN8fQsbA)>.

Blair T., Kalibata A. 2020. “Building Food Security During the Pandemic.” *Project Syndicate*, May 7, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/four-ways-to-boost-food-security-during-covid19-pandemic-by-tony-blair-and-agnes-kalibata-2020-05>>.

Brandon K. 2024. “Transitioning to a New Global Order. At a Time of Growing Geopolitical Fragmentation and Conflict, How Can the World Foster the Kind of International Cooperation Needed to Find the Answers?” *SEI Perspectives*, January 17, <<https://www.sei.org/perspectives/transitioning-to-a-new-global-order/>>.

Carr E. A. Jr. ed. 2021. *From Trump to Biden and Beyond: Reimagining US–China Relations*. New York: Palgrave Macmillan.

Charaia V., Papava V. 2017. “Belt and Road Initiative: Implications for Georgia and China-Georgia Economic Relations.” *China International Studies*, November/December.

CIIS, n.d. *How COVID-19 is Changing the World Order*. Beijing, China Institute of International Studies, <<https://www.ciis.org.cn/english/PUBLICATIONS/202009/W020200914505488550839.pdf>>.

Collins C. Y. K. 2024. “BRICS’ Still Distant Gap With the West.” *Eurasia Review*, June 21, <<https://www.eurasiareview.com/21062024-brics-still-distant-gap-with-the-west-analysis/>>.

Cunningham F. 2024. “Why Modi’s India Is Suddenly Getting Washington’s Cold Shoulder.” *Strategic Culture Foundation*, June 15, <<https://strategic-culture.su/news/2024/06/15/why-modi-india-suddenly-getting-washington-cold-shoulder/>>.

Dams T., Veldkamp J. 2024. “How China Is Pursuing a New World Order Among the Geopolitical Ruins.” *Clingendael*, February 24, <<https://www.clingendael.org/publication/how-china-pursuing-new-world-order-among-geopolitical-ruins>>.

- Darnal A., Acharya A., Murithi T. 2023. "A [New] World Order: What, Why, and How?" *The Henry L. Stimson Center*, July 12, <<https://www.stimson.org/2023/a-new-world-order-what-why-and-how/>>.
- Davies T. 2024. "World Order Transformation from the Grassroots: Global South Social Movements and the Transcendence of Established Approaches to International Change." *International Political Sociology*, Vol. 18, Iss. 1, <<https://academic.oup.com/ips/article/18/1/olad023/7529025>>.
- Deen T. 2023. "Iranian Drones Include US and Western Components." *Eurasia Review*, January 11, <https://www.eurasiareview.com/11012023-iranian-drones-include-us-and-western-components-oped/?fbclid=IwAR3cvzUIiJROdnljaN-2J5s7KXDRZpz7ITkmPrSr7wEzjNedV_o3gRVc>.
- Dimitrijević D., Vučić M. 2016. "Globalisation and the New World Order." In *Globalized World: Advantage or Disadvantage*. B. Đorđević, T. Tsukimura, I. Ladevac, eds. Belgrade, Global Resource Management, Doshisha University.
- Draghi M. 2024. "Economic Policy in a Changing World." *Business Economics*, May 17, <<https://doi.org/10.1057/s11369-024-00357-3>>.
- Dynkin A. A., Telegin E. A. 2021. "Globalization and the World Order in the New Realities of the Post-COVID World." *Herald of the Russian Academy of Sciences*, Vol. 91, No. 4, <<https://link.springer.com/article/10.1134/S101933162104002X>>.
- Ebo S., Yimini S. G. 2022. "Impacts of Globalization on Contemporary World Order." *Journal of Research in Humanities and Social Science*, Vol. 10, Iss. 11, <<https://www.questjournals.org/jrhss/papers/vol10-issue11/1011115120.pdf>>.
- Ekman J., Sandomirskaja I., Bolin P., Gradszkova Y., Malitska J., Lane T., Demirel C., eds. 2024. *A World Order in Transformation? A Comparative Study of Consequences of the War and Reactions to these Changes in the Region*. CBEEES State of the Region Report, March. Malmö, Exakta Print AB, <<https://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:1846696/FULLTEXT01.pdf>>.
- El-Erian M. A. 2020. "Navigating Deglobalization." *Project Syndicate*, May 11, <https://www.project-syndicate.org/commentary/covid19-deglobalization-two-priorities-by-mohamed-a-el-erian-2020-05?utm_source=Project%20Syndicate%20Newsletter&utm_campaign=3ce69c95d3-sunday_newsletter_17_05_2020&utm_medium=email&utm_term=0_73bad5b7d8-3ce69c95d3-93567601&mc_cid=3ce69c95d3&mc_eid=e9fb6cbcc0&barrier=accesspaylog>.
- Euronews. 2023. "More than 550 Global Companies are Still Doing Business in Russia. Many are European." *Euronews*, January 20, <<https://www.euronews.com/my->

- [europe/2023/01/20/more-than-550-global-companies-are-still-doing-business-in-russia-many-are-european?fbclid=IwAR0c3-2aRZZKMu8UgDT2fVFLBabzhfjxpTjBHCKdaRU8LsPiC428xTo0grs](https://www.reuters.com/world/europe/2023/01/20/more-than-550-global-companies-are-still-doing-business-in-russia-many-are-european?fbclid=IwAR0c3-2aRZZKMu8UgDT2fVFLBabzhfjxpTjBHCKdaRU8LsPiC428xTo0grs)>.
- Feffer J. 2024. “Kim and Putin’s New World Order.” *Hankyoreh*, June, 25, <https://english.hani.co.kr/arti/english_edition/english_editorials/1146421>.
- Feldstein S. 2024. “Why Russia Has Been So Resilient to Western Export Controls.” *Carnegie Endowment for International Peace*, March 11, <<https://carnegieendowment.org/research/2024/03/why-russia-has-been-so-resilient-to-western-export-controls?lang=en>>.
- Flockhart T. 2023. “Russia’s War in Ukraine: A world Order under Transformation?” *Politica*, Vol. 55, No. 1, <<https://tidsskrift.dk/politica/article/view/135830>>.
- Fung V. K. (2020). “The Trade Cure for the Global Economy.” *Project Syndicate*, April 22, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/covid19-crisis-revive-multilateralism-open-trade-by-victor-k-fung-2020-04>>.
- Gabriel S., Hüther M. 2022. “In Search of a New World Order.” *Atlantik-Brücke*, May 27, <<https://www.atlantik-bruecke.org/en/in-search-of-a-new-world-order/>>.
- Gottlieb S. 2023. “Ukraine and the End of the “New World Order”.” *Journal of International Affairs*, Vol. 75, No. 2, <<https://jia.sipa.columbia.edu/content/ukraine-and-end-new-world-order>>.
- Hosoya Y., Kundnani H., eds. 2024. *The Transformation of the Liberal International Order. Evolutions and Limitations*. Singapore, Springer.
- Huang Q. 2021. “The Pandemic and the Transformation of Liberal International Order.” *Journal of Chinese Political Science*, Vol, 26, <<https://link.springer.com/article/10.1007/s11366-020-09698-0>>.
- Ismailov E., Papava V. 2018. “Caucasian Tandem and the Belt and Road Initiative.” *Central Asia and the Caucasus*, Vol. 19, Issue 2.
- Kessler S. 2022. “What Is ‘Friendshoring’?” *The New York Times*, November 18, <<https://www.nytimes.com/2022/11/18/business/friendshoring-jargon-business.html>>.
- Kipiani V. 2023. “Significance of the Middle Corridor: Underestimation Is Unacceptable and Overestimation Is Impossible.” *European Journal of Economics and Management*, Vol. 9, No. 1, <https://eujem.cz/wp-content/uploads/2023/eujem_2023_9_1/03.pdf>.
- Khojayan K. 2022. “Reflections on the Transformation of the World Order: Emerging Trends and Impending Perspectives.” *Journal of Political Science: Bulletin of Yerevan University*, Vol. 1, No. 2, <<https://journals.y-su.am/index.php/j-pol-sci/article/view/8456/7409>>.

- Krugman P. 2024. “Stuck Ships and Supply-Chain Inflation.” *The New York Times*, April 2, <<https://www.nytimes.com/2024/04/02/opinion/baltimore-bridge-inflation-supply-chain.html>>.
- Lau J. 2023. “The Israel-Hamas War and the New World Order.” *Internationale Politik Quarterly*, October 18, <<https://ip-quarterly.com/en/israel-hamas-war-and-new-world-order>>.
- Lehne S. 2023. “After Russia’s War Against Ukraine: What Kind of World Order?” *Carnegie Europe*, February 28, <<https://carnegieeurope.eu/2023/02/28/after-russia-s-war-against-ukraine-what-kind-of-world-order-pub-89130>>.
- Maisaia V. 2024. “Three “Giants” Geoeconomic Wargame Over “Middle Transit Corridor.”” *Azerbaijan Today*, June 8, <<https://azerbaijantoday.az/2024/06/07/three-giants-geoeconomic-wargame-over-middle-transit-corridor/>>.
- Marin D. 2021. “Making Supply Chains More Resilient.” *Project Syndicate*, July 27, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/should-governments-help-to-boost-supply-chain-resilience-by-dalia-marin-2021-07>>.
- Marin D. 2024. “Europe Needs Chinese Investment.” *Project Syndicate*, June 13, <https://www.project-syndicate.org/commentary/how-europe-can-attract-fdi-flows-from-china-by-dalia-marin-2024-06?utm_source=Project+Syndicate+Newsletter&utm_campaign=aa8c329396-sunday_newsletter_06_16_2024&utm_medium=email&utm_term=0_73bad5b7d8-aa8c329396-93567601&mc_cid=aa8c329396&mc_eid=e9fb6cbcc0>.
- Moti A. 2024. “The Petrodollar’s Precarious Perch: A Multipolar Future for Oil Trade?” *Eurasia Review*, June 20, <<https://www.eurasiareview.com/20062024-the-petrodollars-precarious-perch-a-multipolar-future-for-oil-trade-oped/>>.
- Myerson R. B. 2020. “How America Should Redefine Its National Security After Pandemic.” *The Hill*, October 9, <<https://thehill.com/opinion/national-security/520326-how-america-should-redefine-its-national-security-after-pandemic/>>.
- Nair C. 2022. “The Emerging World Order is Post-Western and Pre-Plural.” *Institut Montaigne*, September 6, <<https://www.institutmontaigne.org/en/expressions/emerging-world-order-post-western-and-pre-plural>>.
- O’Neil S. K. 2022. *The Globalization Myth: Why Regions Matter*. New Haven, Yale University Press.
- O’Rourke K. 2019. *A Short History of Brexit*. London, Pelican.
- Papava V. 2017. “Belt and Road Initiative, the Russian Factor and Main Challenges for Georgia.” *Eurasia Review*, November 27, <<https://www.eurasiareview.com/27112017-belt-and-road-initiative-the-russian-factor-and-main-challenges-for-georgia-oped/>>.

- Papava V. 2020. “Coronomic Crisis: When the Economy Is a Hostage to Medicine.” *Eurasia Review*, March 29, <<https://www.eurasiareview.com/29032020-coronomic-crisis-when-the-economy-is-a-hostage-to-medicine-oped/>>.
- Papava V. 2021. “On Pseudo De-Globalization, Silk Road of Global Value Chains and Role of Georgia.” *Eurasia Review*, October 18, <<https://www.eurasiareview.com/18102021-on-pseudo-de-globalization-silk-road-of-global-value-chains-and-role-of-georgia-oped/>>.
- Papava V. 2022a. “Moving from Hyper-Globalization.” *Eurasia Review*, October 28, <https://www.eurasiareview.com/28102022-moving-from-hyper-globalization-oped/?fbclid=IwAR2pYf4-drq_z0j5oF9mad6BO8SrjxvsRUbd7ebBjdt6Fp14jYVZiVITq0>.
- Papava V. 2022b. “On Illegal Globalization, or Can Globalization Ever End?” *Eurasia Review*, December 19, <<https://www.eurasiareview.com/19122022-on-illegal-globalization-or-can-globalization-ever-end-oped/>>.
- Papava V. 2022c. “On Sanctionomics.” *Eurasia Review*. March 14, <<https://www.eurasiareview.com/14032022-on-sanctionomics-oped/>>.
- Papava V. 2022d. “On the Main Challenges of the Architecture Transformation of the World Economy.” *Eurasia Review*, March 31, <<https://www.eurasiareview.com/31032022-on-the-main-challenges-of-the-architecture-transformation-of-the-world-economy-oped/>>.
- Papava V. 2022e. “Pandemic, War and Economic Sanctions: From Turbulent to Confrontational Globalization.” *Eurasia Review*, May 23, <<https://www.eurasiareview.com/23052022-pandemic-war-and-economic-sanctions-from-turbulent-to-confrontational-globalization-oped/>>.
- Papava V. 2023. “Illegal Globalization Is Russia’s Main ‘Ally’ Against The West.” *Eurasia Review*, February 9, <<https://www.eurasiareview.com/09022023-illegal-globalization-is-russias-main-ally-against-the-west-oped/>>.
- Race M. 2024. “Russian Oil Getting into UK via Refinery Loophole, Reports Claim.” *BBC*, February 5, <<https://www.bbc.com/news/business-68018660>>.
- Rajan R. G. 2022. “Just Say No to “Friend-Shoring”.” *Project Syndicate*, January 3, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/friend-shoring-higher-costs-and-more-conflict-without-resilience-by-raghuram-rajan-2022-06>>.
- Rajoli S. J. 2024. “Are Western Sanctions Against Russia Working?” *ORF*, June 26, <<https://www.orfonline.org/expert-speak/are-western-sanctions-against-russia-working>>.
- Rickards J. 2022. *Sold Out: How Broken Supply Chains, Surging Inflation, and Political Instability Will Sink the Global Economy*. New York, Portfolio.
- Rizzi A. 2024. “The Infinite Connection: How to Make the India–Middle East–Europe Economic Corridor Happen.” *European Council on Foreign Relations*, April 23,

- <https://ecfr.eu/publication/the-infinite-connection-how-to-make-the-india-middle-east-europe-economic-corridor-happen/>>.
- Rodrik D. 2011. *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. New York, W. W. Norton & Co.
- Rodrik D. 2022a. “A Better Globalization Might Rise from Hyper-Globalization’s Ashes.” *Project Syndicate*, May 9, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/after-hyperglobalization-national-interests-open-economy-by-dani-rodrik-2022-05?barrier=accesspaylog>>.
- Rodrik D. 2022b. “Don’t Let Geopolitics Kill the World Economy.” *Project Syndicate*, November 10, <https://www.project-syndicate.org/commentary/us-china-high-tech-trade-restrictions-by-dani-rodrik-2022-11?utm_source=project-syndicate.org&utm_medium=email&utm_campaign=authnote&barrier=accesspaylog>.
- Rodrik D. 2023. “Doing Economic Nationalism the Right Way.” *Project Syndicate*, November 7, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/east-asian-model-vindicates-economic-nationalism-by-dani-rodrik-2023-11>>.
- Ruehl J. P. 2022. “Sanctions Batter Russia as the Kremlin Attempts to Overcome Them.” *Eurasia Review*, December 6, <<https://www.eurasiareview.com/06122022-sanctions-batter-russia-as-the-kremlin-attempts-to-overcome-them-oped/>>.
- Sachs J. 2024. “The Perils and Promise of the Emerging Multipolar World.” *Common Dreams*, June 6, <<https://www.commondreams.org/opinion/emerging-multipolar-world>>.
- Sorge H. 2023. “A New World Order in the Making.” *Policy Center for the New South*, December 22, <<https://www.policycenter.ma/publications/new-world-order-making>>.
- Stiglitz J. E. 2020. “Plagued by Trumpism.” *Project Syndicate*, March 9, <<https://www.project-syndicate.org/commentary/trump-coronavirus-failure-of-small-government-by-joseph-e-stiglitz-2020-03>>.
- UN. 2021. “Enhancing Energy Security in the Context of the Coronavirus Disease Pandemic for a Greener, More Resilient and Inclusive Energy Future in the Region.” *UN Economic and Social Council*, February 1, <https://www.unescap.org/sites/default/d8files/event-documents/ESCAP_77_17_E.pdf>.
- Woodward J. 2017. *The US vs China: Asia’s New Cold War?*. Manchester, Manchester University Press.
- Zeihan P. (2022). *The End of the World Is Just the Beginning: Mapping the Collapse of Globalization*. New York, Harper Business.

Possible Changes in the World Economic Order with the Transformation of Globalization and the “Middle Corridor”

Vladimer Papava

Academician

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

vladimer.papava@tsu.ge

Summary

The paper examines the features of changes in the world economic order, changes mainly caused by the transformation of globalization. It is shown that the COVID-19 pandemic put an end to hyperglobalization and was replaced by turbulent globalization, which then gave way to conformational globalization due to Russia’s war in Ukraine and the West’s economic sanctions against Russia. It is suggested that confrontational globalization will be replaced by globalization with economic security. In this case, the future contours of the world economic order will be based on such a configuration that a multipolar system will be created in which no one country will occupy a hegemonic position. The paper also examines the significance of the so-called “Middle Corridor”, one of the corridors of the Chinese ‘One Road, One Belt’ project, which will pass through Azerbaijan and Georgia. Countries both supporting and opposing the implementation of the “Middle Corridor” have been identified.

Keywords: World Economic Order, Hyperglobalization, Turbulent Globalization, Confrontational Globalization, “Middle Corridor.”